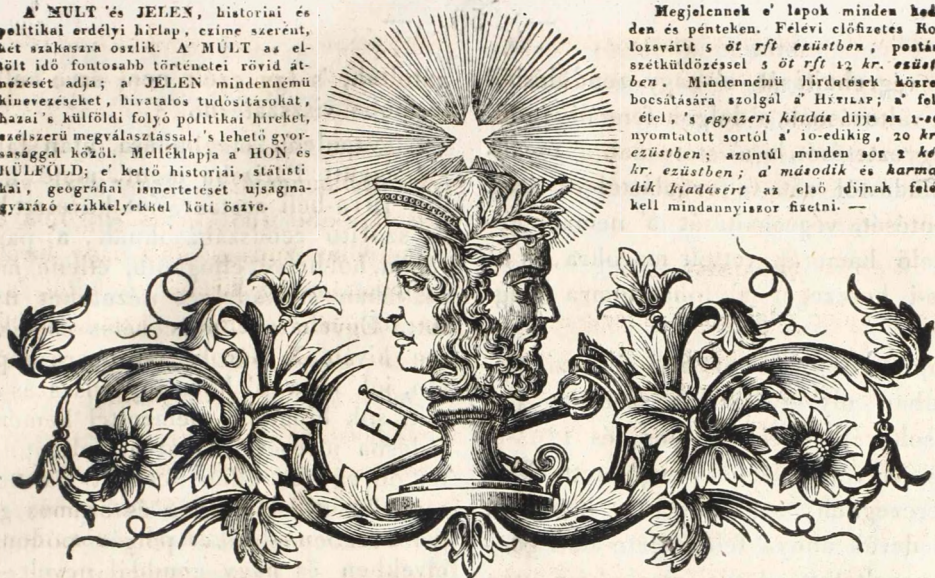

A MÚLT és JELEN, historiai és politikai erdélyi hírlap, czime szerint, két szakaszra oszlik. A MÚLT az eltelt idő fontosabb történetei rövid átnézését adja; a JELEN mindennemű híreket, hivatalos tudósításokat, hazai és külföldi folyó politikai híreket, azelszerű megválasztással, és lehető gyorsasággal közöl. Melléklapja a HON és HULFOLD; e kettő historiai, statisztikai, geográfiai ismertetését újságnagyarázó czikkelyekkel köti össze.

Megjelennek e' lapok minden kedden és pénteken. Feleli előfizetes Kolozsvárt 5 öf rft ezüstben; postán szetküldözéssel 5 öf rft 12 kr. ezüstben. Mindennemű hirdetések közrebocsátására szolgál a HÍRÍTÁR; a felétel, 's egyszeri kiadás díja az 1-és nyomtatott sortól a' 10-edikig, 20 kr. ezüstben; azontúl minden sor 2 két kr. ezüstben; a' második és harmadik kiadásért az első díjnak felel kell mindannyiszor fizetni. —

MÚLT és JELEN.

SZERKESZTI, 'S KIADJA

SZILÁGYI FERENCZ, professor.

— < ELSŐ ESZTENDŐ. > —

Első félv. Kolozsvár. Kedden januarius 26-k. 1841. 7-ik szám.

Foglatat: I. MÚLT. A' juliusi revoluzio 1830-b. (Folytatás.) II. JELEN. Erdély és Magyarország. Franciaország. Keletindia. China. Spanyolország. Belgium. Pruszszia. Törökbirodalom. Egyiptom. Újabb tudósítások.

I. M Ú L T.

A' juliusi revoluzio 1830-b.

(Folytatás.)

Igy megtörtént a' nagy fontosságú határozat, a' kamarák gondoskodtak az ideigleni kormányról, 's a' mi fő dolog volt, ily kényes és veszélylyel teljes időben, a' törvényes hatalom félbeszakadása esetében, gyorsan, a' pártszellemnek időt nem engedve dühös játékát elkezdni. Bár voltak követek kik X. Károly és familiája mellett szollottak: de a' többség végzése szerint Lajos-Filepet még az nap felszólít-

ták, az ország főhelytartója — lieutenant general du royaume — tisztét felvállalni, 's a' nemzeti színekkel a' fővárosban megjelenni. Lafayette kit az első revoluziora visszaemlékezés, a' szabadság ügyében szerzett érdemei, sok áldozatai a' népbálványává tettek, 's a' közvéleményben oly magosan emeltek, helyeslé e' lépést, és maga részéről is azt hathatósan előmozdítá. E' revoluziot tehát, — 's ez volt, a' mit a' rossz környülállások közt legjobbat lehetett tenni, — úgy nézték, mint a' mely az eddigi alkotmány és charta sértetlenül tartásáért történt, és az elkezdett

munka végrehajtását, e' nagy zendülésből eredett változásnak, a' dolgok fennálló rendjével egyeztetését, 's a' státusnak a' további rázkódástól sőt felfordulástól ez úton megmentését, végrehajtását a' nemzet képviselő kamarák vették magokra, 's az Orleans-i herceget a' főhatalomra megbízták.

Lajos-Filep, fia az első francia revoluzioban oly gyalázatos szerepet játszott, sok vétkekkel mocskos, és 1795-b. a' convent rendeléséből megöletett Orleansi hercegnek, született 1773-b. octob. 6-k. és derék anyja felügyelete alatt gondosan neveltetett. Attya megbukása után 1793-b. kéntelen volt kivándorolni, 's darabig a' Svájcban tartzkodott, hol sok viszontagsággal, 's néha még szükséggel is küszködött, és sanyaru helyzetében nyolcz hónapig Graubündten cantonban Reichenauban, az oda való gymnasiumban historia, és geometria közönséges tanítója volt. Igy a' megpróbáltatás és viszontagság oskolájában élet bölcsességet tanult, a' minnek kivált thronusra jutása után sok hasznát vette. Majd Hamburgban tartzkodott, Svecziát, Norvegiát béutazta, 's 1795-b. aug. 24-k a' Nordcapnál csillagászi vizsgalódásokat tett; a' következő esztendőben pedig Északamerikába ment, hol négy esztendeig mulatott. Európába visszajövén, több esztendőig volt Angliában, 's 1809-b. Siciliába ment, hol IV. Ferdinánd király szivesen fogadta, kinnek leányával, a' mostani királynéval Mária Amáliával azon esztendő november 25-k. házassági szövetségre lépett. A' francia bitaglás ellen nagy erővel felkölt Spanyolországban, az ideigleni kormány által felszóllítva fegyvert fogni Napoleon ellen, Cadizba ment, de az Angolok, kiknek akkor a' pyrenaeusi félsziget dolgaira és sorsára eldöntő befolyások volt, abban meg-

gátolták, 's így czélt nem érve kellett Palermoba visszatérni.

Napoleon megbukása után familiájával együtt Párizsba ment, majd a' második 1815-béli restauratiot követett kemény és szorító rendszabásoknak, a' pairkamarában, hol helyét elfoglalta, ellene. mondott, átaljában szabadelmű nézeteket nyilvánított. Egyébaránt mivel éles és világos esze kivált X Károly thronusra lépése után, jól látta a' kormány visszás intézeteit, sok hibáit, a' nemzettel kemény surlódásba jövését: magát az udvartól elvont; de egy az ellen formált párthoz sem csatlakozott. Familiája és számos gyermekei körében — kiket polgár módon, hazafi elvekben és nagy gonddal nevelt — találta boldogságát, mely minden hiu külfélynél valódibb volt, 's így a' magános életben is a' nép szemei rá valának függesztve, annak figyelmét magára vonta, 's átaljában közkedvességet nyert. — A' juliusi napokban, a' vértárasztó zendülés közepette, többen azon férjfiak közzül, kik a' közvélemény birása által, a' hatalmat kezökbe ragadták, 's kik a' herceggel barátságos öszveköttetésben állottak, rá vetették szemöket, midön a' vezélyyel fenyegető időpontban a' társasági rendet, mindenek felett az alkotmányos monarchiát azok heves zajgása ellen meg kellett oltalmazni, kik a' reszpublikát hangosan kiabálták, mert nagyravagyó és haszonleső intézeteik kielégítését, annak kíséretében járó fejtelenségtől remélték.

Lajos-Filep közel Párizshoz Neuilly falusi lakásában mulatott, midön Laffitte a' nép gyözedelme után, egymásután több hirnököket küldé hozzá, 's a' fővárosban gyorsan megjelenését sürgette. A' herceg sokáig küszködött magával, mit tegyen e' kényes helyzetben, 's végre azon meggyöződése, hogy hazájához tartozó kötelessége, fellépésével, 's személyének feláldozásával is, a' közfelfordulást meggátolni, valamint familiája sorsának elgondolása, a' mi vonakodása esetében, bizonyosan újra kivándorolni lenne kéntelen — tehát hazafi és atyafi kötelessége érzése, elhatározák a' hívásnak engedni. (Folytatása következik.)

II. J e l e n.

Erdély és Magyarország.

Kolozsvár. A' fársáng minden vizsgálmaival itt is beállott. Vannak közönséges bálók a' város tánczteremében, 's külön testületekái itt és amott. Ezek is többnyire nyitva állanak minden illedelmet tudó és tartó résztvevőnek: de van olyan is, melyet elkülönözési vágy jellemez, melybe csak úgy ígérkezik egy 's más vendég, ha megurасított feje ékinek rezgését (bármely derék, 's jó hírű) polgárhölgy ruhájának szerény susogása nem fogja visszahangozni. Midőn tőlünk nyugotra virad, 's haladnak: nállunk estvéledik, 's alunni készülünk.

Maros Vásárhely, jan. 12-k. Egy hónapnál tovább tartott erős hidegünk, 's az új év is keményen köszönte-bé. Ebből, 's hogy a' fák a' ködös hidegben sokáig zuzmaráson vannak, gazdag gyümölcs termést jósolnak a' tapasztalt gyümölcsstenyésztek. Színészetünk most nincs, mint közelebb mult teleinken; holott nem mondhatni, hogy szükség ne volna rá—főként ha jó lenne, de a' mihez hamar reményünk sem lehet. Városunk tövében Koronkában, gróf Toldalagi Ferencz úr oly pálinka- és serfőzöt állított, milyent még városunk 's vidékünk nem látott, művészet 's hasznosság tekintetében. Hagyom a' pálinkafőzést, dicsérik, kik szeretik ez italt, vagy e' méregből származó nyereséget. De a' serfőről nem mellőzhetem-el köztudomássá tenni, hogy sokkal jobb, mint a' milyen valaha e' városon készült, úgy hogy a' külfölden járttnak eszébe juttatja a' jó német sert; olcsóbb is, — mert 6 réz xr. kupája, midőn a' városi csak most szállítattott 10 xrről 8 xra. E' felett a' sütőknek, és pálinkafőzésből élő szegény sor-su városi és vidékbelieknek szükségés sep-

rő is sokkal jobb minőségben 's olcsóbb árron adatik, mint adatott eddig a' városi serfőzőben, miszerént e' concurrentiát nem lehet nagy jótétnek nem venni a' város és vidék lakóira nézve. Méltán bámulhatni azért, hogy még is vannak, kik zúgnak, hogy a' tiszt. gróf serét béhozatván, itt saját, nem polgári, hanem nemes telkén árultatja. De tudnivaló, csak azok zúgnak, kiknek nincsen egyenes hasznok abban, hogy a' szegénység olcsóbban kap sert, sepröt, 's pedig jobbat mint eddig. — Jan. 2-kán ment innen vissza öt hónapi munkálódása után, Kolozsvárra, a' polgárság áldásai és ohajtásai között kir. kormányzéki concipista Farkas Sándor, számvevő tiszt Gálisztel Károly, *) és fogalmazói gyakornok Rettegi Mózes urakból álló, 's magát itt részrehajlatlan igasságszeretettel, 's igaz humanitással kitüntetett kir. kormányzéki Biztosság.

A' katonatölczök állításának ellenszegülés, melyet 2-ik számunkban említünk, Mesztegnyőn történt. Újabb tudósítások módosítják ugyan annak körülményeit, de valóságát kétségbe nem hozzák. Felöltő, mit egy somogyemegei tisztviselő beszéle rólaz, hogy t. i. amaz elvakított adózók, bujtogatók által leginkább azzal ámíttatának-el, „hogy a' királynak nincs szüksége katonára, hanem nemesi felkelést kíván, melyet az urak katonatölczökkel akarnának pótolni.“ Vajha kitudatnának e' gonosz izgatók, hogy rettentő példa állíttathassék-fel rajtok; mert ők az orgyilkosoknál is gonoszabbak.

Nyitravármegye múlt év utolján tartott tisztújító gyűlésében jövendőre titkos szavazással választást határozott, hol az, ősi alkotványos felkiáltással el

*) Gálisztel Károly úr azóta az úton kapott erős meghülés következtésül megholt. Szerk.

nem döntethetik, legjobb sikereltetési módja kidolgozása küldöttségre hagyatván.

A' magyar tudóstársaság könyv-kéziratára és pénzgyűjteménye folyvást szaporodik. A' berlini kir. tud. academiájától közelebbről küldetett-meg emlékirataik legújabb három kötete, 's tudósításaik legújabb folyama. Számos írók, 's más közjóbarátok szaporitják a' gyűjteményt munkáikkal, 's más mindenféle könyvekkel, kéziratban nevezetességekkel. Botka Péter a' pénzgyűjteményt többek közt egy I. Mátyás arannyal nevelte. 'S mely méltán teszük ezt; mert hiszen, ki maga nem állit ily gyűjteményt: hová teheti-el egy két darab nevezetességit okosabban, mint a' nemzet, számíthatólag legtovább fennmaradandó tárába?

A' pesti kereskedői testület megválasztotta maga kebeléből, a' válto törvényszékhöz részéről alkalmazandó ülnököket. A' zsidó vallású kereskedők elzárattak o' választástól ('s még annál inkább, tudnivaló, a' választathatástól). Hiába! a' törvény csak azt mondja rólak, hogy gyarakat állithatnak, kereskedést üzhetnek; nem mondja pedig, hogy gyakorolhatják is a' kereskedői jogokat, (mintha bizony abba nem foglaltatnának belé mind ezek is). Lám mily okos dolog volt belé tenni a' királyi adomány-levelekbe a' nemesi állapot minden jogait, jus venandi-t — ha csak egy belső telek volt is adva — jus piscandi-t, ha netalán ivó vize se volt is a' nemes telken; 's világosan kifejezni az ítéletekben: akasztassék-fel, hogy haljon-meg. Hihető, voltak régen is balmagyarázatok.

Franciaország.

(Messenger) Párizsban januar. 2-kán délelőtti 11 órakor, mintegy száz személy-

ből álló, nagyobb részint vászon öltönyű és sapkás czimbora tarsaság, 's azok között egy néhány nemzeti ör is forma ruhában, csoportozott a' pénzváltó piacon. Onnan a' „de la michodier“ utszába érkezvén, a' Lamennais szállása előtt, az egész czimbora csapat sorba állott. Tizennégy személyből álló küldöttség — kik között három forma ruhás, — ment fel Lamennaishoz, honnan tiz percz mulva lejövén, az egész csoport legkissebb zaj nélkül elszéledt. — Azonban mintegy 40, 50 személyből álló csoport, melynek szinte fele részét nemzeti örök tevék, gyűlt össze a' boulevardon, 's onnan hárman, harman sorjába egymást karon fogva, a' szent Antal piaczára vonultak, hol a' „marseillaise“ danolása alatt a' juliusi oszlopot megkerülték, közben közben kiáltván „le Guizot-val, le a' rendőrséggel!“ 's ezzel ezek is mind elszéledtek. — Az ilyen nyilatkozások büntetésre méltók, mert a' törvényességet és a' törvény iránti tiszteletet sértik; azért a' hasonló mozdulatok meggátolására szükséges rendeleteit, az előjáróság megtette.

Nagyon érdekes volt a' francia akademia m. e. dec. 31-kén tartott ülése, melyben Molé gróf akadémiai tagnak felvétetvén, elődje, volt párizsi érsek Quelen emlékére beszédet tartott, melyre Dupin úr felelt. E' három nevek össze találkozására, — kik karakterekben, politikai 's vallásos nézeteikben oly különbözőképpen tűnnek-elő, — a' köz figyelmet legnagyobb mértékben felébresztette vala, úgy hogy ezen gyülekezeten, az ezt megelőző üléseknél sokkal számosabb volt.

A' pairek kamarája jan. 4-kén tartott ülése alatt, a' többi nézők és halgatók között, a' jelenleg Párizsban mulató Cochinchinaiak is jelen voltak, 's ezen ö elötők egészen új látványon nem kevésbé lát-

szottak bámolni. Guizot úr, a' többek között kinyilatkoztatta, hogy a' francia kormány a' spanyol dolgokra nézve egy elhatározást tett, de azt nem fogja felfedezni. Semmi esetre nem fogja magát a' spanyol ügyekbe ártani, és Spanyolország jelen kormányára is kívánja a' Franciaországgal barátságos viszonyokat fenntartani.

Olozaga úr, a' spanyol királyné ö Felsege rendkívüli követje és felhatalmazott minisztere, meghatalmazó levelét januar. 2-kán a' királynak átnyújtotta.

(Marokkó) *)

Toulonból dec. 20-kéről írják, hogy ott nyugtalanul várják „Ramier“ gőzösnek Tangerből vissza térését, hová a' francia consulknak fontos leveleket vitt, ki felvan hatalmazva hogy a' francia kormány nevében Abderrahman császárral férjfiason értekeződjék 's így remélni lehet, hogy a' dolgok békességes úton eligazittatnak, 's a' kormány nem leszsz kéntelen Marokko ellen hadi erőt küldeni.

*) Lásd ezen cikket 4-k számunkban.

Keletindia.

Lahoreból, Pendsab fővárossából érkezett tudósítások szerint, a' már több idő óta beteges Maharadsa (király) Kurrak Szing m. e. nov. 5-k. reggel megholt. A' holttest eltakarítása az oda való borzasztó szertartás szerint 11 órakor ment véghez. A' kimúltak kedvencz nője Rance Iszszur Knur és még három más feleségei a' királyi holttesttel együtt elevenen megégettettek. Midőn a' halottkiséret a' városba, annak egyik befedett kapuján vissza térne, a' kapu gerendázatjából egy darab leszakadt, és az új királyt No Nehal Szing-et az elefánt hátán a' nagy sokaság szemeláttára úgy érte, hogy kevés órák múlva atyáéhoz más világra költözött. Megjegyzésre méltó, hogy a' nép nagyobb része abban a' hiedelem-

ben van, hogy a' gyenge elméjű Maharadsa Kurrak Szing nem természetes halállal múlt-ki, hanem fija No Nehal Szing 's ennek czimborái lennének halála okai. Ha ez igaz, úgy a' rögtön büntetés csudálatoson érte utól az atyagyilkost, kinek holttestét nov. 8-k. két idősb felesége kísérek a' máglyára, hogy szeretetök tanúsításául a' kedves holttesttel együtt hamuvá váljanak. A' harmadikat 's legifjabbat, Sere Szing mentette-meg a' rettenetes tűz-haláltól. Most Sere Szing, ama híres Rundsit Szing törvénytelen fija vette kezébe az uralkodást, azonban mondják, hogy No Nehalnak még egy negyedik felesége terhes állapotban maradt hátra, ki anyyával együtt egy erősségbe meghuzta magát, melyet Sere Szingnek általadni vonakodik.

Mivel az új uralkodónak az angolok iránti indulatját még nem lehetett tudni: a' Pendsab határszélén egybehuzott angol sereg továbbra is ott maradt, a' szükség esetében a' bényomulásra magát készen tartván. Az indiai hírlapok nem titkolják, sőt jövendőlik, hogy ezen nagy fontosságú ország "mediatizáltatása" közel lenne. Más hírlapok pedig állítják, hogy No Nehal Szing halála által, Lahoreban, az angolokra nézve a' dolgok állapota éppen oly kedvező szint váltott, mint Rundsit Szing alatt.

Calcutta-i hír szerint, 28,000 főből álló nepali sereg várja Chinából a' parancsolatot, hogy a' hegyek közzül az angolok ellen a' síkra leszálljon.

China.

Csuzánból m. e. oct. 1-ső, Makaóból octob. 6-ik napjáig terjednek az újabb tudósítások. Lin, a' cantoni kormányzó, új hadi erőt küldött volt Makaó környékébe, még pedig abból a' czélből, hogy az ot-

tan megtelepedett angolokat elfogassa. Egy Stauton nevű angol papot, valójában el is fogtak a' chinaiak, 's Cantonba vitték mind a' mellett is, hogy a' Makaóban lévő Portugalusok előjárósága, annak szabadon bocsátatásáért magát közbenvetette. Smith "Druid" angol hajó kapitánya észrevévén a' chinaiak szándékát, azt megelőzni elhatározá, azért "Hyacint" és "Larne" hajók ágyúji oltalma alatt, a' bengali önkéntesek sergéből 180 szipaj, 120 főből álló tengeri sereg, és 80 matróz szállottki sept. 19-k. a' makaói partra, hol egy 24 ágyúval megerősített várba több óráig tartott ágyúzás után az angolok benyomulván, az ott talált ágyúkat bészegeztek, magát a' várat levegőbe repítették, 's miután a' chinai tábornok is lángba borították, ismét hajóra szállottak.

November 15-k. Calcuttába érkezett hivatalos tudósítások szerint, Elliot admiralis sept. 28-k. a' petsei tenger-öbölből Csuzánba vissza érkezett. Az angol mozgások, úgy látszik, hatással bírnak a' mennyei országra. Elliot admirált a' chinaiak tisztelettel fogadták, 's a' császárhoz intézett irományait, magok vonogatása nélkül Pekingbe elküldötték. A' császár mennyei országának harmadik mandarinját Elliothoz küldötte, az alkudozást megkezdni. Az alkudozás pontjairól még bizonyost tudni nem lehet, de úgy látszik, hogy a' császár kész, Lin kormányzó ö exláját, elkövetett cselekedeteiért az angolok kívánsága szerint megbüntetni, csak azt jegyzi-meg, hogy nem lenne igasságos, Lin kihallgatása nélkül, reá ítéletet mondani, azért biztosok által fogja a' császár Lin tetteit előbb megvizsgáltatni. Az egyenetlenségek kiegyenlítése végett, Cantonban fognak az alkudozások folyni.

A' "Calcutta Courier" még azt jegyzi-meg, hogy most kéntelen a' császár,

a' barbarusokkal udvariasabb hangon 's nyelven beszélni, és Victoria királynét „egy nagy nemzet királynéjának“ nevezni.

"Madagascar" gözös, két angol mért-földnyire hatott felfelé a' Peiho vizén; a' lakosok bámulva szemlélték az előttök ismeretlen csudamívet.

Spanyolország.

Madrid dec. 27. A' kormány nyilatkozata szerint, a' dueróhajozás kérdése iránti alkudozások elkezdődtek. Így a' portugaliai kormány időt nyer a' dolgot még egyszer a' cortészek eleibe terjeszteni. Több hírlapok azzal vádolták a' spanyol kormányt, hogy ezen nevezetes kérdés eligazításában, a' madridi kormány egészen a' londoni cabinet által vezetetik. A' "Gaceta de Madrid" ezen állítást igyekezik megczáfolni és kijelenti, hogy a' spanyol kormány ezen kényes kérdés eligazításában mindég olyan függetlenséggel 's teljes szabadsággal tette lépéseit, a' mint azt Spanyolország becsülete 's érdeke kívánja. A' kormány ismeri 's tudja méltánylani a' spanyol nép karakterét és fontosságát, 's ugyan azért soha sem fog megegyezni, ama méltóság és függetlenség lealatonításában, melyet Spanyolország boldogabb idejében, az egész világ bámult.

Belgium.

Brüssselben, folyó év 1-ső napján, egy új katolikus hírlap indult-meg, ezen cím alatt: „Journal de Bruxelles“, mely, esemény nem érdemelne említést, ha az, a' katolikus nevezet legszorosabb értelemben véve, e' vallásos felekezeti jelen állására nézve, nem adna érdekes megjegyzésekre alkalmat, a' mellett a' sajtó hatalmának bizonyossága nem lenne. E' már a' harmadik hírlap, melyet katolikusok Brüssselbe alapítani vállalkoztak, minekután-

na a két első ú. m. a "l' Union" és "Le Conservateur", amaz alig négy évig, ez pedig még egy egész esztendeig sem tartatá-fenn magát, úgy hogy az 1838-ik év közepe óta egy ilyen hírlap sem jött-ki Brüsszelben, 's e' szerént a napi-sajtó, közel három évig, kizárólag a liberalisok kezében volt. A tartományok minden nagyobb várossaiban, vannak ugyan a katolikus elvekkel nem ellenkező hírlapok, de ezeket a liberalis lapok elnyomják; kisebb számuak is ezeknél, 's olvasó közönségök is nem olyan nagy, mint a liberalisoké. Ezen szembetünö jelenet, egy tiszta katolikus országban, különböző okokból magyarázható. Legközelebbi ok általánoson a vallásos elv, mely a teljes sajtó-szabadsággal, úgy, a hogy az itt gyakoroltatik, egybe nem férhetőnek látszik. A liberalis lapok sok olyan dolgokat közölnek, a miket az olvasó közönség nagyobb része kedvell, de azt a katolikus lapok nem tehetik, ha nevéket igazán megakarják érdemelni. Így p. o. perekről 's más eseményekről, mivel azok elbeszélése az erkölcsiséget gyakran kockáztatja, csak hijánosan vagy éppen nem is írhatnak.

A "Journal de Bruxelles" szerkesztője Stas úr, 's a mint mondják, ezen új szerkesztőség a két elbukott hírlapokénál jobban leendő rendszerezve, de mind a mellett bajos leszsz fennmaradhatását a több régibb liberalis lapok mellett biztosítani.

Pruszszia.

Hatten Szaniszló András Ermelandi püspök Frauenburgban januarius 3-kán élete 78-k évében istentelen gonosz kéz által meggyilkoltattott. A gyanu egy Kienapfel nevű szabó legényt terhel, ki már el is fogatott. A boldogult 54 évig folytatott egyházi szolgálatot, 40 éveket

töltte a püspöki méltóságban, 's gyilkosának különös jóltévéje volt.

Török birodalom.

Mehemed Ali hódolása következtetésül aladmiralis Walker, ki Yaver basa czim alatt ilyen, t. i. basai rangra emeltetett, és a portai tanács tagja Mazum Bei, mint biztosok Alexandriába rendeltettek, 's dec. 30-ról Konstanczinápolyból jött tudósítások szerént, oda minden órán indulni is akartak a török flotta átvételére, valamint meggyőződni a felől, hogy Mehemed Ali Égyiptomon kívül eső eddigi birtokából seregét kihozta, 's így az elibe szabott feltételeket telyesíti. Egy úttal a Porta felszöllitá az ausztriai császári internunciust, valamint az angol követet, a juliusi „külön alku“ 4-d pontja szerént magok udvarok részéről oda biztosokatküldeni, kik a flotta átadásán jelen legyenek.

Ugyan csak 30-k. érkezett Konstanczinápolyba egy török linea hajó égyiptomi foglyokkal. E' fővárosban az egésség állapotja folyvást jó.

Minckutánna a fényes Portát egyenesen Kandiából vett tudósítások meggyőzték arról, hogy azon sziget lakossai semmit sem kívánnak inkább, mint az égyiptomi járom alól kiszabadulni, és a szultán uralkodása alá vissza jutni, 's ebbéli ohajtását a Mehemed Ali által oda tett kormányzó is kinyilatkoztatta: a diván Nuri Bei-t mint biztosat Kandiába küldötte, hogy ezen szigetet a szultán nevében foglalja el. Mi dec. 17-kén a szultán azon fermánja nyomán; melyben az eddigi szigetkormányzó Mustafa basa hivatalában meg erősítették, egész innepélyességgel meg is történt.

Égyiptom.

Mehemed Ali felső és alsó Égyiptomban, Zudán és Nigritiában a következő kör-íratot bocsátott-ki: Minden új és változó ezen a világon. A vad háborút, békelesség örömei követik e földön. Ha a

dolgok rendében a' teremtés legelső pillanatjától kezdve mostanig e' világ változásait általánosan vagy részletesen megvizsgáljuk, úgy találjuk, hogy mindent a' mindenható kormányoz 's intéz-el; és hogy a' teremtmények minden törekvése 's okoskodása nem változtathat azon, mit az isteni akarat elrendelt. Az Isten, a' legfőbb valóság vezet mindent, az elrejtett dolgokat úgy, mint a' nyilvánosokat. Semmi sem történik a' dolgok természete rendszerében, ezen a' világon, mit nem az isteni legfőbb akarat okozott volna. Semmi sem hull a' mindenség mérőserpenyőjébe, a' mit nem az isteni főakarat parancsolt volna az egész világ nyugalma-ra, a' mint jelenleg is történt, hogy az angol tengeri hadi sereg vezére Napier úr a' közép tengerbe megjelent, 's ő k. magasságának tudtára adta, hogy az europai nagy hatalmasságok megegyezéséből, Égyiptom kormányzását örökségi joggal bírhatni, ő magasságának 's maradékainak megengedettet, és békességet kívánnak. Azért jónak találtatott a' muzulmánok vétét kimélni, 's az alattvalók és az egész világ szívét békességgel megörvendeztetni, hogy mindenki mesterségét vagy keresete módját nyugtan folytathassa, 's a' kereskedésre vagy földmivelésre magát békével elszánhassa. Ez okból fő vezérünkhöz a' Szeraszkiérhez parancsolat ment, hogy Szýriából az égyptomi táborral viszsza térjen. E' jelen kör-írat minden tisztviselőkhöz és alattvalókhöz intéztetik.

Újabb tudósítások.

Párizsban januar. 7-k. a' francia akademia a' híres regény és drámaíró-t Hugó Victor-t, mint szintén gr. St. Aulaire-t a' bécsi követet, tagjaivá választá.

Januar. 6-k. Bignon, Franciaország egyik jeles státusembere és historicussa Párizsban megholt.

Madridban egy kedvetlen történet adta-elő magát, mi a' szent szék és spanyol udvar között új bonyolódásokat okozhat. Ramirez Arellano pap, ki 1838-tól fogva a' pápai nuncius kötelességeit folytatá, bár rendes felhatalmazással még nem volt felruházva, most közelebről parancsolatot kapa a' királyságból eltávozni, a' nunciatura papirossai pecsét alá tétettek. Minden büne, azt mondják, carlistai gondolkozása, ezen párthoz szítása lenne. És ezt egy liberalis kormány tevé, melyet a' szabadság nevében történt revolúzió emelt a' polczra! Vétkes tettet lehet és kötelesség büntetni, de vélekedést üldözni nem helyes, nem is szabad; 's az ily színű liberalismus — e' név kigúnyolása, azzal gyalázatosan visszaélés.

Triesztbe e' hónap elején érkezett tudósítások szerént, a' bavarai koronaörökös Athéne Piraeus kikötőjébe szerencsésen megérkezett, hol testvére a' Görög király nagy szivességgel fogadá.

A' Török Porta egyéb igazgatási javításai közt a' financia jobb rendbe hozásával foglalatoskodik.

Oláhország alkotmányos igazgatással bir. Annak fejedelme Ghika Sándor múlt esztendő vége felé nyitá-ki Bukurestben „az alkotmányos rendek,, gyűlését, egy beszéddel, melyet a' decemb. 28-diki hivatalos oláh újságból közöl a' brassai Erdélyi Hétilap. Mikor egészen kijő — mert most még csak az elejét olvassuk — mi is kiadjuk.